

Kaevume sügavamale!

Juhend töölehtedega

Õppeained: Kõik õppeained

Mida õpime? Kriitilist mõtlemist, uurimisoskust

Õpilaste vanus: Kõik vanuseastmed

Tänases Terakeses tutvustan meetodeid, mille abil õpilased sügavuti teema üle mõtlema panna. Nende meetoditeni jõudsin Harvardi Ülikooli uurimiskeskuse poolt loodud Project Zero materjale uurides (rohkem infot leiab siit: <https://pz.harvard.edu/thinking-routines>). Harvardi Ülikoolis asuv uurimiskeskus, mis on keskendunud haridusteadustele ja õppimisele, lõi 1967. aastal tuntud filosoofi ja haridusteadlase Nelson Goodmani juhtimisel projekti nimega Project Zero. Algselt oli selle eesmärk uurida kunstiõpetuse mõju mõtlemise ja õppimise arengule. Aja jooksul on Project Zero laienenud, hõlmates laia valikut uurimisvaldkondi, sealhulgas näiteks kriitiline mõtlemine, loovus ja probleemide lahendamine. Sügavuti mõtlemise kohta on nende kodulehel kokku kogutud palju erinevaid meetodeid, millest kolme tutvustan teile tänases Terakeses.

Esimene meetod on laialdaselt levinud visuaalne info organiseerimise meetod, mis aitab paremini mõista teemat, teksti või ideed. See julgustab õpilasi teemat “koorima” ja seeläbi teemas järjest sügavamale kaevuma. Meetodit saab kasutada kõigis kooliastmetes ja õppeainetes. Ühtlasi paneb see õpilased oma mõtteid igal sammul dokumenteerima ning aitab kaasa sisukatele aruteludele klassiruumis. Teine meetod suunab õpilasi küsima teemakohaseid küsimusi, millele ei ole ühte õiget vastust. Kolmas ülesanne sobib hästi tunni lõppu, kui on vaja oma mõtteid korrastada ning läbi mõelda, mida tunnis õpiti ning luua oma peas teemakohaseid seoseid.

Lennukaid ideid ja mõnusat katsetamist!

Maarja Puniste

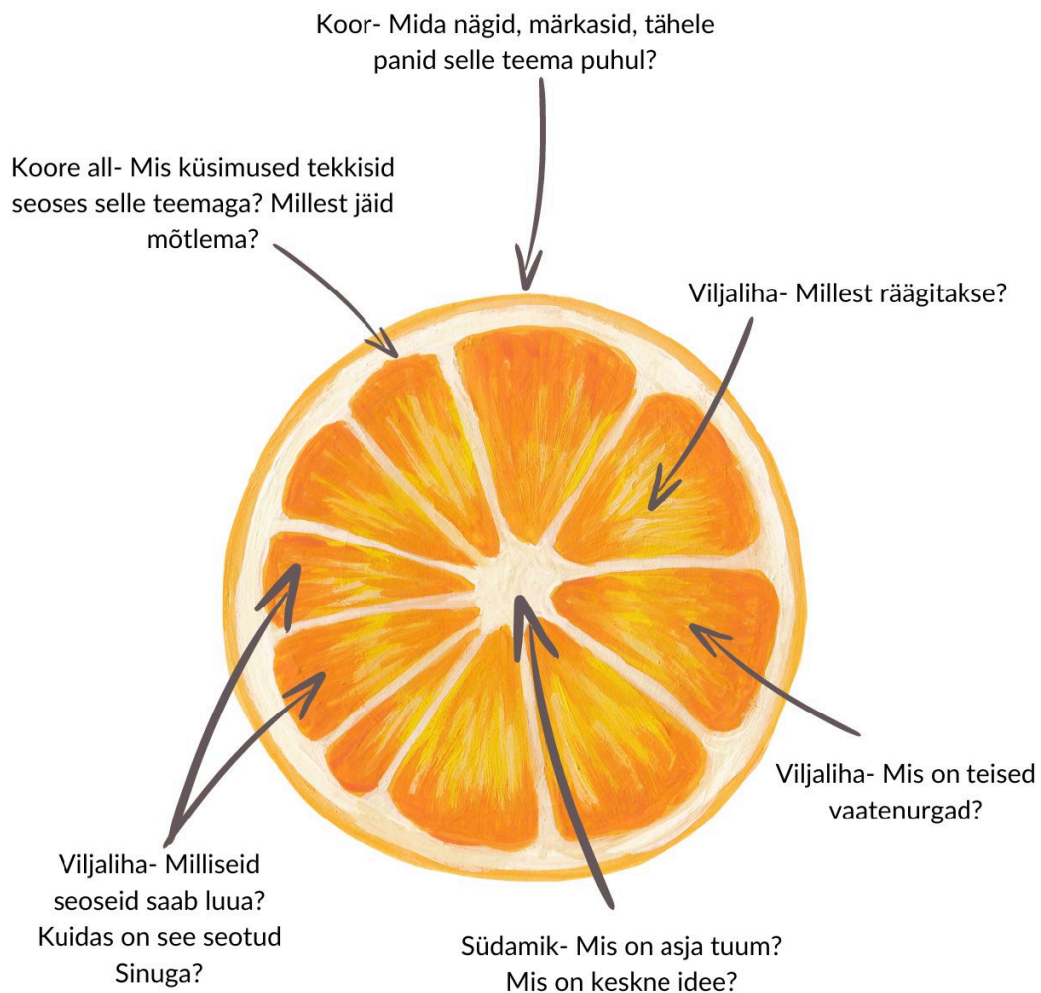
Looke.ee

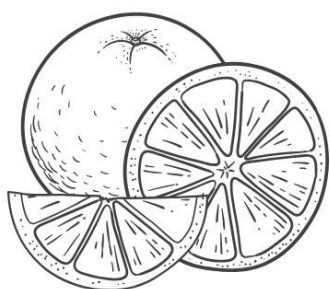
Meetod nr. 1: "Koorime puuvilja!"

See meetod toetab õpilast teema, idee või teksti uurimisel. Ülesannet alustatakse koorest ja seejärel piilutakse koore alla. Ülesande mõte ongi selles, et õpilane käsitleb oma teemat nagu puuvilja, mida koorides jõuab ta lõpuks asja tuumani ehk südamikuni.

Ülesanne:

Õpetaja annab õpilastele teksti või info, millega õpilased peavad tutvuma. Õpetaja julgustab õpilasi tekstis olulisi kohti alla joonima ja oma töölehele märkmeid tegema.

TEEMA:

Koor - mida kohe märkasid?

Koore all - mis
küsimused tekkisid?

Viljaliha - erinevad
vaatenurgad

Viljaliha - millest
räägitakse?

Viljaliha - seosed, mis
tekkisid?

Südamik - mis on asja
tuum?

Meetod nr 2: Küsimused, küsimused ja veelkord küsimused!

Ülesanne võimaldab õpilastel mõelda teistmoodi küsimuste peale (mitte ainult faktiliste küsimuste) ning õpetab ka ise esitama küsimusi, mis vajavad sügavat mõtlemist.

Ülesande käik:

Õpetaja tutvustab õpilastele teemat ning annab midagi lugeda vms. Seejärel palub õpetaja õpilastel lõpetada järgnevad küsimused:

Miks...?

Mis eesmärgil...?

Kuidas...?

Mis oleks, kui...?

Mis põhjusel...?

Mis oleks teisiti, kui ...?

Kuidas oleks.. ?

Mis juhtuks, kui me teaks, et ...?

Mis muutuks, kui ...?

Miks isegi...?

Küsimustele vastamise järel võiks õpilastelt küsida, millised uued mõtted neil tekkisid küsimustele vastuseid otsides ja mida nad veel teada tahaksid.

Meetod nr 3: ABC-tabel

Eeldused ülesande läbiviimiseks:

Ülesannet on soovituslik teha rühmas, et tekiks teemakohaseid arutelusid. Samas võib kasutada ka individuaalse tööna tunni lõpus, et õpilane mõtleks, millised märksõnad tal õpitud teemaga seostuvad.

Ülesande käik:

ABC-tabeli kasutamiseks kirjuta lihtsalt töölehe pealkirjaks tunnis käsitletav teema. Seejärel kasuta järgnevaid täheruute, et mõelda välja teemakohaseid sõnu, mis algavad samade tähtedega.

TEEMA: _____

A	B	C	D	E
F	G	H	I	J
K	L	M	N	O
P	R	S	T	U
V	Õ	A	Ö	Ü

